

Základem tohoto kázání je závěr 73. žalmu, od verše 23. do 28.:

Já však chci být ustavičně s tebou, uchopils mě za pravici, povedeš mě podle svého rozhodnutí a pak do slávy mě přijmeš. Koho bych měl na nebesích? A na zemi v nikom kromě tebe nemám zalíbení. Ač mé tělo i mé srdce chřadne, Bůh bude na věky skála mého srdce a můj podíl... V Boží blízkosti je mi dobře, v Panovníku Hospodinu mám své útočiště, proto vyprávím o všech tvých činech.

Milí bratři a milé sestry, s velkou mírou zjednodušení můžeme říci, že existují dva možné přístupy k Bohu, víře a církvi. Oba jsou poměrně časté a rozšířené. Naše víra mezi oběma přístupy kolísá podle vnějších okolností, kterým jsme v životě právě vystaveni. Zkusme si je představit a charakterizovat.

První způsob víry chápe Boha, modlitbu, Bibli a církve jako vítanou a důležitou pomoc v krizových situacích. V běžném životě se však takto věřící lidé snaží vystačit si sami. Bůh a víra jsou přítomny někde v pozadí, především jako soubor životních pravidel a zásad. Víra a zbožnost těchto lidí je v jakémsi pohotovostním režimu, který se většinou projevuje slavením Vánoc a Velikonoc a obecným pocitem, že všechno lidské konání se děje pod dohledem a autoritou Boží. Dokud se život těchto lidí ubírá obvyklými cestami, Pána Boha příliš nehledají a nepotřebují. A jsou na to svým způsobem hrdí, protože mají za to, že člověk nemá Boha zbytečně obtěžovat, ale má se o sebe postarat sám. Teprve kdyby bylo nejhůř, je dobře, že se můžeme obrátit k Bohu. K lékaři nebo zubaři také nechodíme, když nás nic nebolí, ale je dobré vědět, kde nám pomohou.

Když pak taková kritická chvíle nastane, třeba když někdo v rodině vážně onemocní, nebo když člověk provede něco hodně zlého a stydí se sám za sebe, když někdo prožije velké zklamání a ztratí smysl života – pak doslova zmobilizujeme všechnu svou dosud nevyjadřovanou víru a obrátíme se k Bohu na plno a bez výhrad. Začneme číst Bibli, každý den se modlíme, vyhledáme společenství církve. Doslova se upneme k Bohu a svěříme mu svůj neřešitelný problém s nadějí, že právě tady najdeme pomoc, která všude jinde selhala.

Jenže člověk, jehož víra takto náhle vstala z mrtvých, se přitom necítí zrovna nejlépe. Je mu jako synovi, který dlouho nenavštívil rodiče a nyní si přichází říct rovnou o peníze. Je mu jako manželovi, který svou ženu už léta nevzal za ruku a nyní by ji měl z ničeho nic obejmout a vyznat lásku. Člověk si v duchu říká, jak mohu Pána Boha o něco žádat a prosit, když jsem si na něj celé léta ani nevzpomenul. Zpočátku se možná ještě povzbuzuje pocitem, že i když jsme se moc nemodlili, přece jen jsme aspoň dodržovali desatero, ale postupně se i tato sebejistota začne hroutit a my si uvědomíme, jak často šly dobré Boží zásady stranou a my jsme byli stejně vypočítaví, jako ostatní. Toto vědomí vlastní slabosti a hříšnosti nám pak podráží nohy a naše víra se doslova bojí věřit. Jak bych mohl zrovna já, který toho v životě tolik pokazil a zanedbal, něco od Pána Boha žádat? Proč by právě mně měl pomoci, když tolik lidí vedle mne trpí, strádá a umírá.

Pán Bůh přitom pomáhá všem, kteří se k němu obrací. I těm rozkolísaným, nejistým a zmateným. Jenže tito lidé Boží pomoc často nenajdou a neobjeví. Ne, že by jim nebyla nabídnuta, ale prostě se s ní minou. Kdo toho o Pánu Bohu mnoho neví a nežil s ním svůj každodenní život, čeká Boží pomoc většinou jako nějaký zázrak. Náhlou a rychlou změnu. Jednoznačné znamení. Když se toho v brzké době nedočkáme, necháme se přemoci pocitem marnosti a vědomím vlastní hříšnosti. Vzdáme to, protože si řekneme, že si Boží pomoc nezasloužíme. Přitom nám Bůh svou pomoc

připravuje, jenže k tomu je třeba i jistá míra lidské spolupráce. Aby nám Bůh mohl pomoci, potřebuje k tomu naši důvěru, trpělivost, pokoru, pracovitost a někdy i sebeobětování. Když to člověk vzdá příliš brzy, Boží pomoci, která pro něj byla připravena, se prostě nedočká.

Taková zklamaná a nenaplněná víra se pak znovu vrací do dřívějšího pohotovostního režimu, ale notně oslabená. Pořád ještě doufáme, že třeba příště Pán Bůh pomůže, ale už si tím zdaleka nejsme tak jisti. Někdy se dokonce i bojíme k Pánu Bohu přímo a adresně obrátit, abychom nebyli znovu zklamáni a víru pak docela neztratili. Nějakou poslední jistotu a útočiště každý člověk potřebuje. A tak dál zůstáváme křesťany, v hrubých rysech dodržujeme desatero, slavíme Vánoce, ale každodenní život zvládáme raději vlastními silami a z nouze nám pomáhají spíš přátelé než modlitba a návštěva kostela. Pořád je to ještě víra, ale někdy příliš slabá, aby z ní člověk měl také nějakou radost a dobrý pocit. Pro mnoho lidí je důležité mít Boha v záloze, kdyby bylo nejhůř. Jsou to svým životem často dobří křesťané. Nemůže však mít člověk z víry větší a troufám si říci i příjemnější užitek? Není taková „rezervní“ víra, víra, která běží jen jakoby na volnoběh, zbytečně skromná a nevyužitá?

Jaký by mohl být ten druhý možný přístup k Bohu. V jistém smyslu o něm mluví náš dnešní žalm, kde člověk, který měl také dlouho Boha jen v záloze, nakonec po překonané krizi říká: *Bože, chci být ustavičně s tebou. Uchopils mě za pravici... V Boží blízkosti je mi dobře, v Panovníku Hospodinu mám své útočiště a proto vyprávím o všech jeho činech.*

Je to víra, která místo aby s modlitbou čekala, až přijde krize, snaží se s Bohem žít a hovořit každý všední den. Je to víra, která nečeká, až půjde do tuhého, ale užívá si Boží blízkosti, i když je všechno v pohodě a život se nám vcelku daří. Je to, jako když dospělé děti pravidelně navštěvují své rodiče, i když od nich už nic nepotřebují a vykládají si s nimi o všem, co zažili, a nebojí se, že budou stále jen kritizováni a poučováni.

Každodenní život s Bohem znamená, že se člověk především naučí Pána Boha lépe znát, více mu rozumět a tak i lépe nacházet jeho pomoc a vliv ve svém životě. Právě k tomu slouží pravidelná četba Bible, její výklad, kázání, modlitební společenství a mnohé další aktivity, které se ve sboru dějí. To všechno se postupně ukládá v našem srdci, abychom z toho mohli těžit, až to budeme potřebovat.

Když člověk začne žít s Bohem svůj každodenní život, je to samozřejmě náročné. Mnohé věci, na které jsme byli možná zvyklí, neobstojí. Mnohé věci už nemůžeme dělat ani říkat, protože víme, že se Pánu Bohu nelíbí. Ale brzy zjistíme, že nám to nijak nechybí. To, co se Bohu nelíbí, jsou totiž samé zbytečné, škodlivé a mizerné věci, které nám pouze přidělávají starosti a trápení. Když se jich dokážeme vyvarovat, býváme o mnoho šťastnější.

Když člověk myslí na Boha při své každodenní práci, s překvapením zjistí, že je šťastnější než dřív. Objeví totiž, z kolika obyčejných věcí může mít radost. Naše víra už nepotřebuje žádné velké zázraky. Stačí jí k vděčnosti dobrá snídaně, přátelský úsměv, rozkvetlé stromy, drobný úspěch v práci nebo zdařilá operace kolena. Za tím vším vidíme Boží dobrotu, pomoc a zastání.

Když se člověk naučí této stálé, každodenní vděčnosti – má to jednu obrovskou výhodu. Když ty dobré věci ztratíme, nejsme z toho tolik překvapení a šokováni. Vždyť jsme za ně každý den děkovali, to znamená: věděli jsme, že nejsou samozřejmé. Vědomě jsme si jich tedy užívali, a proto snáze vydržíme a přijmeme, když je na čas nemáme.

Když se pak člověk, který celá léta Pánu Bohu děkoval za život a za zdraví, obrátí v nouzi k Bohu s prosbou o pomoc, má daleko větší klid v duši. Z Bible a mnohých kázání, která slyšel, už ví, že Boží pomoc většinou nepřichází hned a málokdy tak, jak bychom si v první chvíli přáli. Boží pomoc má velice často podobu skryté podpory, ujištění a podané ruky, než že by se věci okamžitě a zázračně změnily. Přimknutí se k Bohu v kritické chvíli však dává člověku nebývalou sílu, trpělivost a naději unést a zvládnout i věci, o kterých jsme si mysleli, že se pod jejich tíží složíme a zhroutíme. Někdy pak objevíme Boží pomoc a radu i ve zdánlivých náhodách. Nečekaný telefonát, nalezená věc, povzbudivé slovo v pravý čas, nenadálá příležitost, s kterou jsme již nepočítali.

I tento každodenní život s Bohem má ovšem svá rizika. Někdo si může na Boží blízkost do té míry zvyknout, že už si jí ani neváží, a začne doslova hřešit na to, že za něj Pán Bůh všechno udělá a rozhodne. Z dospělého člověka se může touto přehnanou zbožností stát doslova malé dítě, které už je tak pohodlné, že se samo ani nenají. S důvěrou v Boží pomoc se to tedy nesmí přehánět a omlouvat jí svou vlastní lenost a nerozhodnost. Je přece mnoho věcí, které si musíme rozhodnout sami. Je řada situací, kde to Bůh nechává na nás a nebude nás stále vodit za ručičku. Naše rozhodování v řadě případů není mezi zlem a dobrem, ale mezi vícero rovnocennými možnostmi a cestami. Když si volíme zaměstnání, když hledáme životního partnera, když si bereme hypotéku na byt, když sportujeme a cestujeme, když prodáváme a nakupujeme, nelze stále hledat u Boha znamení, co je správné, co máme či nemáme udělat či jak se rozhodnout. Důvěra v Boha v takových případech znamená směle převzít odpovědnost a nebát se udělat, co je mi blízké, a přitom vědět, že Bůh nás neopustí, i kdybychom udělali vyloženou chybu.

Když to shrneme, dalo by se říci, že máme před sebou dva modely života víry. Ten první je řekněme nárazový a v běžném čase k Bohu spíše rezervovaný. Raději Boha moc neobtěžovat a nechat si víru, modlitbu a Bibli, až bude nejhůř. Ale když je pak opravdu nejhůř, člověk na sobě musí hodně silně zapracovat, aby se dokázal Bohu přiblížit a s důvěrou čekat na jeho pomoc. Mnohým se Bůh, kterého tak málo znají, nakonec ztratí a zůstanou v té krizi sami. Jiní se k němu pevně přimknou, a když Boží pomoc naleznou, už nikdy se víry nevzdají. Jsou však i takoví, kteří se Boží pomoci dočkají, ale vzápětí zapomenou a opět se přepnou do pohotovostního režimu.

Druhý způsob víry se snaží být co možná vyrovnaný. Usiluje o stálý kontakt s Bohem bez ohledu na to, zda je nouze nebo pohoda. Člověk si čte Bibli a modlí se, i když nemusí a nic ho vyloženě netrápí. Někdo to ovšem přežene a udělá si tak z Boha výmluvu za vlastní nerozhodnost. Jeho víra může být v mnohém neprirozená, křečovitá, útočná a odrazující. Ti, kdo se dali touto cestou, někdy dokonce zneužívají víry k tomu, aby nemuseli přemýšlet, naslouchat a odpouštět.

Teprve ten, kdo najde mezi těmito dvěma způsoby tu pravou míru, objeví, že z víry a Boží blízkosti lze mít především radost. Bude žít docela normálním životem, ale nezapomene se modlit ani smát. Dokáže se zdravě naštvat i odpustit. Bude si vážit věřících i nevěřících.

Nebude se ohánět doslovným významem Bible, ale objeví v ní víc lásky a porozumění, než by sám čekal. Rozvážná a upřímná víra ho naučí pokoře a naději, která se nikdy nevzdává. Amen